

Total No. of Printed Pages—5

5 SEM TDC SNS M 3

2018

(November)

SANSKRIT

(Major)

Course : 503

Full Marks : 80

Pass Marks : 32/24

Time : 3 hours

The figures in the margin indicate full marks
for the questions

UNIT—I

(Arthaśāstra)

1. Write short answers to the following : 1×4=4

(a) How many Adhikaraṇas (अधिकरणs) are there
in the Arthaśāstra?

(b) What is the name of the 1st Adhikaraṇa?

(c) “न कश्चिद्वमन्येत सर्वस्य शृणुयान्मतम्।”

Whose statement is this?

(Turn Over)

(2)

(d) Kauṭilya was the Prime Minister of the court of king _____ .

(Fill in the blank)

2. What is the meaning of Arthaśāstra as given by Kauṭilya? 2

3. Write the views of विशालाक्ष and पिशुन regarding the formation of मन्त्रिपरिषद् according to Arthaśāstra. 8

4. Give an account of मन्त्ररक्षणम् as discussed in the Arthaśāstra. 6

UNIT—II

(Nītiśataka)

5. (a) What are the names of two other Śatakas written by Bhartrhari? 2

(b) What is the name of the book on grammar written by Bhartrhari? 1

6. Elucidate the idea contained in the following sentences (any one) : 5

(a) सर्वस्यौषधमस्ति शास्त्रविहितं मूर्खस्य नास्ति औषधम्।

(b) विशेषतः सर्वविदां समाजे विभूषणं मौनमपण्डितानाम्।

P9/347

(Continued)

(3)

7. Write down the merits of Vidyā as narrated in Nītiśatakam. 4

8. Fill in the blanks : 4×2=8

(a) अज्ञः सुखमाराध्यः _____ ।
_____ तं नरं न रञ्जयति ॥

(b) साहित्यसङ्गीतकलाविहीनः _____ ।
_____ तद्भागधेयं परमं पशूनाम् ॥

UNIT—III

(Manusamhitā)

9. Translate into Assamese or English any two of the following Ślokas : 4×2=8

(a) त्वमेको ह्यस्य सर्वस्य विधानस्य स्वयम्भूवः।
अचिन्त्यस्याप्रमेयस्य कार्यतत्त्वार्थवित् प्रभो ॥

(b) आपो नारा इति प्रोक्ता आपो वै नरसूनवः।
ता यदस्यायनं पूर्वं तेन नारायणः स्मृतः ॥

(c) तदाविशन्ति भूतानि महान्ति सह कर्मभिः।
मनश्चावयवैः सूक्ष्मैः सर्वभूतकृदव्ययम् ॥

10. Estimate the place of Manusamhitā among the Dharmaśāstras (धर्मशास्त्रs). 10

P9/347

(Turn Over)

Or

Explain fully :

“मनुर्वै यत् किञ्चित् प्रोक्तं तद्वै भेषजम्।”

11. Answer the following :

1×2=2

(a) Name the foremost commentator on *Manusamhitā*.(b) Dharmasāstras are also known as _____.
(Fill in the blank)

UNIT—IV

(Vetālapañcavimśati)

12. What were the hints (इंगित) shown by पद्मावती to वज्रमुकुट? Write the meaning of these इंगितs as said by the मन्त्रिपुत्र.

3+7=10

13. “हा धिक! कष्टं! प्रविष्टोऽहं ब्रह्मराक्षसवेश्मनि,
तस्मात् मूर्त्तं किल्बिषमिदमन्नं नाधुना भक्षयामि।”

Who said this and why? What is the incident related to the above statement?

1+1+4=6

14. Translate any one of the following paragraphs into Assamese or English :

4

(a) अस्ति वाराणसी नाम शंकरवसतिः पुरी, या कैलासस्य स्थलीव पुण्यजनसेविता, हारयष्टिरिव यस्याः स्वर्गतरङ्गिणी विभाति। तस्यां प्रतापानलनिर्दग्धविपक्षकुलकाननः प्रतापमुकुटो नाम नृपतिः प्रतिवसति स्म। तस्य च वज्रमुकुटो नाम तनयः स्मरस्य जनस्य च रूपशौर्ययोर्दर्पदलन आसीत्। तस्य राजपुत्रस्य सखा महामतिः मन्त्रिपुत्रः कश्चिदस्ति।

(b) अथाकस्मात् समुत्पन्नेन ज्वरदाहेन आर्ता सा मन्दारवती पञ्चत्वमवाप। ततस्ते विप्रकुमारास्तां परासुं दृष्ट्वा शोकार्ता कृतप्रसाधना श्मशानं नीत्वा अशिसादकुर्वन्। ततश्च तेषामेकः तत्र मठं निर्माय तद्भस्मशय्यायां भैक्ष्येण जीवन्नतिष्ठत्। द्वितीयोऽस्थिनी तस्य उपादाय भागीरथीं निक्षेप्तुं जगाम। तृतीयस्तु तापसो भूत्वा देशान्तराणि भ्रमितुमगात्।
